

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 851/2015
11.06.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић, Божидара Вујичића, Лидије Ђукић и Весне Поповић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца Д.Ћ. из З., чији је пуномоћник Г.С., адвокат из Ч., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа Зрењанин, чији је законски заступник Државно правобранилаштво Републике Србије, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2672/14 од 03.11.2014. године, у седници већа одржаној дана 11.06.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2672/14 од 03.11.2014. године у смислу одредбе члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14).

ПРЕИНАЧУЈЕ се пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2672/14 од 03.11.2014. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Зрењанину П1 352/13 од 21.08.2014. године у делу којим је одбијен као неоснован део тужбеног захтева за исплату дела неисплаћене зараде за време коришћења годишњег одмора.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2672/14 од 03.11.2014. године и пресуда Основног суда у Зрењанину П1 352/13 од 21.08.2014. године у делу одлуке о накнади зараде за прековремени рад и за ноћни рад и предмет у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П1 352/13 од 21.08.2014. године делимично је усвојен тужбени захтев. Тужена је обавезана да тужиоцу на

име дела неисплаћене зараде на име мање исплаћене накнаде зараде по основу коришћења плаћеног одсуства исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе наведеним у том ставу изреке. Тужена је обавезана да Фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених – Филијала Зрењанин за тужиоца уплати доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, као и доприносе по основу здравственог осигурања надлежном фонду здравственог осигурања у износу који обрачунају надлежне службе туженог те да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 20.389,60 динара са законском затезном каматом почев од 21.08.2014. године па до исплате. Одбијен је као неоснован део тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име дела неисплаћене зараде коју је примао и коју је требао да прима за време коришћења годишњег одмора у износима и са законском затезном каматом ближе наведеним у изреци пресуде, као и на име прековременог рада и на име накнаде за ноћни рад, као и да се обавезе тужена да Фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених – Филијала Зрењанин за тужиоца уплати доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања, као и доприносе по основу здравственог осигурања надлежном фонду здравственог осигурања – Филијала Зрењанин у износу који обрачунају надлежне службе туженог у време обрачуна.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 2672/14 од 03.11.2014. године, ставом првим изреке, жалбу тужиоца делимично усвојио и првостепену пресуду у делу у којим је одбијен захтев за исплату на име дела неисплаћене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за јул 2010. године, на име дела неисплаћене накнаде плате по основу коришћења плаћеног одсуства за период јул – септембар 2010. године, за уплату за тужиоца доприноса за обавезно социјално осигурање на тражени износ неисплаћене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за јул 2010. године и на тражени износ неисплаћене накнаде плате за време коришћења плаћеног одсуства за период јул – септембар 2010. године и у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка је преиначена тако што је обвезана тужена да тужиоцу исплати на име дела неисплаћене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за јул 2010. године износ од 119,28 динара са законском затезном каматом од 26.08.2010. године до исплате и на име дела мање исплаћене накнаде плате за време коришћења плаћеног одсуства за јул 2010. године износ од 119,28 динара са законском затезном каматом почев од 26.08.2010. године, за август 2010. године износ од 238,57 динара са законском затезном каматом почев од 26.09.2010. године и са септембар 2010. године износ од 626,16 динара са законском затезном каматом почев од 26.10.2010. године и да за тужиоца на наведене износе уплати надлежним фондовима доприносе за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање у износу који обрачунају надлежне службе тужене у време обрачуна, а захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка се одбија и одређује да свака странка сноси своје трошкове поступка, а ставом другим изреке је жалба тужиоца у преосталом делу и жалба тужене одбијене и првостепена пресуда у преосталом делу је потврђена.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, сматрајући је изузетно дозвољеном у смислу одредбе члана 404. став 1. ЗПП.

Према одредби члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија), а према ставу 2. истог члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Према одредби члана 23. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 55/2014) поступак који је започет по Закону о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ...) а није окончан пре ступања на снагу овог закона, спровешће се по одредбама овог закона.

Ревизијски суд је мишљења да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене применом члана 404. став 1. ЗПП имајући у виду различиту праксу апелационих судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу одлучивања о ревизији, као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе апелационих судова, због чега је и одлучено као у ставу 1. изреке.

Врховни касациони суд је одлучио о ревизији тужене у делу одлуке о накнади за време коришћења годишњег одмора применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14) који се примењује на основу члана 23. став 1. Закона о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 55/14) и утврдио да је ревизија основана у том делу.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2.. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужилац решењем од 02.04.2003. године распоређен на радно место полицајац у Одељењу полиције Зрењанин које је утврђено Правилником о систематизацији радних места у МУП, а да се обрачун плате врши на основу Правилника о платама запослених у МУП по коефицијентима, а решењем од 24.04.2008. године тужилац је стекао звање полицајац I класе. За време коришћења годишњег одмора за јул 2010. годину тужиоцу је исплаћена умањена зарада.

Нижестепени суд је закључио да тужиоцу сагласно члану 32. Закона о платама државних службеника и намештеника, за време коришћења годишњег

одмора припада право на накнаду плате обрачунате у истом износу да је радио, из којих разлога је другостепени суд усвојио тужбени захтев.

Врховни касациони суд је мишљења да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 146. став 1. Закона о полицији ("Службени гласник РС" бр. 101/05 и 63/09), који је био на снази у периоду за који тужилац потражује исплату разлике накнаде зараде је прописано да полицијски службеници и други запослени у Министарству имају право на плату која се састоји од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност посла. Висину коефицијента из става 1. овог члана утврђује министар актом о платама запослених у Министарству, уз сагласност Владе (члан 146. став 3. Закона). Због посебних услова рада, опасности за живот и здравље, одговорности, тежине и природе посла, рада на дан празника који је нерадан, ноћног рада, рада у сменама, прековременог рада, дежурстава, приправности и других видова нередовности у раду, чланом 147. став 1. овог закона је прописано да се запосленима у Министарству могу утврдити коефицијенти за обрачун плате који су од 30 – 50% номинално већи од коефицијента за друге државне службенике, а у висини масе средстава потребних за исплату додатних коефицијената из члана 146. став 1. овог закона.

На основу овлашћења из члана 146. став 3. Закона о полицији, министар је 26.06.2006. године донео Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова којим је утврђена висина коефицијента (из члана 146. став 1. и члана 147. став 1. овог Закона). Међутим, применом одредбе члана 9. став 1. овог Правилника, запосленима у МУП-у припада и стимулативна накнада у висини од 10% на плату за време проведено на раду, као и у току привремене неспособности проузроковане повредом, која је наступила у вршењу и поводом вршења службе. Ставом 2. овог члана, право запослених на стимулативну накнаду је искључено за време одсуства са рада која нису обухваћена ставом 1. овог члана, као и у случају искључења запосленог из службе, за време док траје искључење.

Из наведеног произлази да у периоду за који тужилац потражује исплату разлике накнаде зараде, плата запослених у МУП-у представља износ добијен множењем основице – коју утврђује Влада РС, са коефицијентом – основним и додатним који утврђује министар (члан 146. став 1. и члан 147. став 1. Закона о полицији), уз увећање од 0,4% за сваку навршену годину радног стажа (члан 146. став 2. истог закона). Овако добијени износ плате запослених код тужене представља уједно и накнаду плате на коју запослени имају право за време коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства.

Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова из 2006. године прави разлику између коефицијента (основног и додатног) и стимулативне накнаде предвиђене чланом 9. Правилника који представља посебан вид накнаде на коју запослени имају право само за време проведено на раду и за време привремене спречености за рад проузроковане

повредом у вршењу и поводом вршења службе. У осталим случајевима одсуства са рада, где спада и коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства, запосленима право на ову накнаду не припада (члан 9. став 1. Правилника), што и тужбени захтев у овој правној ствари чини неоснованим, иако је тужиоцу признато право на стимулативну накнаду у висини од 10% плате, применом одредбе члана 9. Правилника.

Приликом одлучивања, Врховни касациони суд је имао у виду да је одредбом члана 32. Закона о платама државних службеника и намештеника предвиђено право на накнаду за време годишњег одмора и плаћеног одсуства обрачунату у истом износу, када је запослени радио, али је мишљења да, у конкретном случају, нема места примени наведене одредбе.

Наиме, запосленима у МУП-у плате су уређене Правилником о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, којим су утврђене основни и додатни коефицијенти, при чему основни коефицијенти су разврстани у 33 платна разреда, према пословима радног места, док су додатни коефицијенти утврђени према статусу полицијских службеника. Запосленима је Правилником, због рада под посебним условима, признат и додатак на плату у висини од 0,1% за сваку пуну годину пензијског стажа (независно од увећања од 0,4% признатог Законом о полицији). За разлику од овог Правилника, Законом о платама државних службеника и намештеника, утврђено је 13 платних група (5 за положајна и 8 за извршилачка радна места), а у оквиру сваке платне групе одређено је 8 платних разреда, овај Закон посебним одредбама (чланом 24. – 31. Закона) и на другачији начин у односу на Правилник тужене, регулише и додатак на основу плату државних службеника за рад ноћу, за рад на дан празника који није радни дан, за прековремени рад, оптерећеност на рад и за приправност, о чему се одлучује посебним решењем.

Имајући у виду да се запосленима код тужене плата обрачунава применом основног и додатног коефицијента одређених Правилником, који су утврђени на потпуно другачији начин у односу на Закон о платама државних службеника и намештеника, а посебно да је Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова на основу кога запослени код тужене остварују право на стимулативну накнаду, донет у спровођењу Закона о полицији ("Службени гласник РС" бр. 101/05 и 63/09, који је био на снази у време доношења Правилника), произлази да Правилник не представља подзаконски акт у односу на Закон о платама државних службеника и намештеника, на који се тужилац и нижестепени судови позивају, због чега у конкретном случају нема места примени одредаба тог Закона приликом обрачуна накнаде плате за време одсуства са рада – у конкретном случају годишњег одмора. Стога се ради оцене основаности из тужбеног захтева има применити члан 9. Правилника о платама запослених код тужене у целисти, што подразумева примену из става 2. овог члана, којим је искључено право запослених на стимулативну накнаду од 10% за време коришћења годишњег одмора.

Имајући у виду да тужилац у конкретном случају потражује разлику између износа који му је исплаћен на име накнаде зараде за период коришћења

годишњег одмора и износа који би му припао да је исти обрачунат применом члана 32. Закона о платама државних службеника и намештеника, односно накнаде у висини зараде коју би примио да је радио, а што представља обрачунату стимулативну накнаду од 10%, то према мишљењу Врховног касационог суда, каквог је мишљења и првостепени суд је неоснован његов тужбени захтев.

Из наведених разлога је Врховни касациони суд, применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио нижестепену одлуку, одбио тужбени захтев као неоснован, одлучујући тако ставом другим изреке ревизијске пресуде.

Испитујући побијану одлуку у делу којим је правноснажно одлучено о накнади зараде за прековремени рад и ноћни рад, Врховни касациони суд је утврдио да се ревизијом основано указује да је приликом одлучивања о том делу тужбеног захтева погрешно примењено материјално право, због чега је и чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужиоцу у складу са чланом 146. и 147. Закона о полицији утврђен увећани коефицијент за обрачун и исплату плате, због чега према мишљењу нижестепених судова неосновано потражује исплату утуженог износа на име накнаде по овом основу.

Законом о полицији ("Службени гласник РС", бр.101/05 и 63/09), који је био на снази у спорном периоду, одређено је да се основна плата запослених код тужене састоји од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, радна места, односно послове на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност послова (члан 146. став 2.). Додатни коефицијент утврђен у складу са чланом 146. став 2. истог закона, применом на основицу увећава плату за 30 % до 50 % у односу на плате других државних службеника (члан 147. став 1.), а уз сагласност Владе Републике Србије за поједине категорије запослених могу се утврдити додатни коефицијенти који омогућавају увећање и за више од 50 % у односу на плате других државних службеника у смислу става 2. наведеног члана. Правилником о платама запослених у МУП од 26.06.2006. године одређени су додатни коефицијенти запослених.

Правилна примена наведених законских одредаба подразумева да полицајци и овлашћена службена лица, запослена код тужене, почев од ступања на снагу Правилника па до 08.12.2011. године, када су ступиле на снагу измене Закона о полицији ("Службени гласник РС", бр. 92/11), немају право на увећање плате по основу нередовности у случају да је њихова плата већ увећана 30% до 50% у односу на плате других државних службеника.

Фактичко је питање да ли је плата полицајца који има статус овлашћеног службеног лица увећана за наведени проценат, а које је потребно утврдити у сваком конкретном случају и то поређењем са платом полицијског службеника истог степена школске спреме који има статус овлашћеног службеног лица. При томе, сама садржина одредбе члана 147. закона указује да се увећање

цени у односу на плате других државних службеника. Из наведеног следи да приликом утврђивања да ли је тужиоцу већ увећана плата по овом основу, упоредни радник не може бити возач, дактилограф, достављач (намештеници), већ по правилу полицајци који имају статус овлашћеног службеног лица, а имају исту школску спрему.

Стога је Врховни касациони суд мишљења да је у нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право када је околност да ли је тужиоцу већ признато и утврђено право на увећану зараду по основу прековременог и ноћног рада утврђена стављањем у сразмеру додатног коефицијента тужиоца са додатним коефицијентом запосленог који обавља административне послове, због чега су нижестепене пресуде у овом делу тужбеног захтева тужиоца морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће у складу са примедбама из овог решења и уз правилну примену материјалног права донети нову на закону засновану одлуку.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић,с.р.**